

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P9_TA(2024)0052

Преразглеждане на мандата на Европейския орган по труда

Резолюция на Европейския парламент от 18 януари 2024 г. относно преразглеждането на мандата на Европейския орган по труда (2023/2866(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид Европейския стълб на социалните права, тържествено провъзгласен от Парламента, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 4 март 2021 г., озаглавено „План за действие на Европейския стълб на социалните права“ (COM(2021)0102),
- като взе предвид декларацията от Порто на Европейския съвет от 8 май 2021 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 11 май 2023 г. относно пътна карта за социална Европа – две години след Социалната среща на високо равнище в Порто¹,
- като взе предвид своята резолюция от 14 януари 2014 г. относно ефективните трудови инспекции като стратегия за подобряване на условията на труд в Европа²,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за създаване на Европейски орган по труда, за изменение на регламенти (ЕО) № 883/2004, (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) 2016/589 и за отмяна на Решение (ЕС) 2016/344³,
- като взе предвид предложението на Комисията от 13 март 2018 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски орган по труда (COM(2018)0131) и придружаващата го оценка на въздействието (SWD(2018)0068),
- като взе предвид консолидираните годишни отчети за дейността на Европейския орган по труда за 2019 г., 2020 г., 2021 г. и 2022 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 19 юни 2020 г. относно европейската

¹ ОВ С, С/2023/1072, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1072/oj>.

² ОВ С 482, 23.12.2016 г., стр. 31.

³ ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 21.

защита на трансграничните и сезонните работници в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19¹,

- като взе предвид член 45 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), който предвижда, че „свободата на движение налага премахването на всякаква дискриминация, основаваща се на гражданство, между работниците от държавите членки, що се отнася до заетост, възнаграждение и други условия на труд“;
 - като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид предложението за резолюция на комисията по заетост и социални въпроси,
- А. като има предвид, че през 2021 г. около 10 милиона граждани на ЕС в трудоспособна възраст са живели в друга държава членка²; като има предвид, че броят на гражданите на трети държави, които живеят и работят в ЕС, се е увеличил през последните години; като има предвид, че през 2022 г. 9,93 милиона граждани на трети държави са били наети на пазара на труда в ЕС, което съответства на 5,1% от общото население в трудоспособна възраст³; като има предвид, че работниците от трети държави все още не попадат в обхвата на Европейския орган по труда (ЕОТ), въпреки че техните проблеми, свързани с трудовата мобилност и условията на труд, често са сходни с тези на работниците от ЕС;
- Б. като има предвид, че свободното движение на работници и свободното предоставяне на услуги са две от четирите основни свободи на ЕС; като има предвид, че тези свободи са от съществено значение за правилното функциониране на единния пазар; като има предвид, че те са сред основните постижения на интеграцията в ЕС;
- В. като има предвид, че мобилността на работниците може да бъде възпрепятствана от недостатъчната координация между системите за социална сигурност в държавите членки; като има предвид, че проблемите, засягащи преносимостта на правата и придобивките, свързани със социалната сигурност, могат да действат като демотивиращи фактори за работниците, които обмислят да работят в друга държава членка;
- Г. като има предвид, че Парламентът многократно е призовавал за създаването на единен за ЕС социалноосигурителен номер, който да позволява лесно идентифициране на работниците, техния трудов статус и социалноосигурителни права;
- Д. като има предвид, че трудовата мобилност стимулира икономическия растеж и носи ползи за ЕС като цяло, като балансира търсенето и предлагането на работна

¹ ОВ С 362, 8.9.2021 г., стр. 82.

² Европейска комисия, Годишен доклад относно трудовата мобилност в рамките на ЕС за 2022 г., Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, 2022 г.

³ Европейска комисия, „Статистически данни за миграцията към Европа“, май 2023 г.

ръка; като има предвид, че трудовата мобилност може също така да доведе до лоши условия на труд и експлоатация на мобилните работници чрез злоупотреби и заобикаляне на съществуващите закони или липса на информация у работниците относно техните права и всякакви приложими колективни трудови договори;

- Е. като има предвид, че гарантирането на справедлива мобилност и лоялна конкуренция, основана на недискриминация и принципа на равно заплащане за равен труд, продължава да бъде предизвикателство в резултат от 27-те различни режима на пазари на труда с национални разпоредби и практики; като има предвид, че законодателството на Съюза в областта на трудовите и социалните права на работниците трябва да бъде надлежно прилагано и съблюдавано във всички държави членки, а така също и в трансгранични ситуации; като има предвид, че ЕОТ следва също така да насърчава използването на иновативни подходи към ефективното трансгранично сътрудничество и събирането, анализа и обмена на информация; като има предвид, че липсват достатъчно услуги за подкрепа на мобилните работници, по-специално за гражданите на трети държави, като например правни, социални и психологически консултации;
- Ж. като има предвид, че Европейският стълб на социалните права, провъзгласен в Гьотеборг през 2017 г., определя 20 принципа и установява социална нормативна уредба за силна, социална Европа, която е справедлива и приобщаваща; като има предвид, че равните права и възможности, достъпът до пазара на труда, справедливите условия на труд, социалната закрила, приобщаването и автономността на социалните партньори са крайъгълните камъни на Съюза, залегнали в Договорите;
- З. като има предвид, че националните правоприлагащи органи, като инспекторатите по труда и по социалната сигурност, както и социалните партньори, участващи в инспекциите по труда и по социалната сигурност, невинаги разполагат с необходимите ресурси и затова могат да срещат трудности при ефективното прилагане на националното право и правото на ЕС, особено в трансгранични ситуации; като има предвид, че ефективното прилагане изисква достатъчно ресурси, както и структурирано сътрудничество и редовен и сигурен обмен на информация между държавите членки и всички имащи отношение заинтересовани страни;
- И. като има предвид, че ЕОТ беше създаден с цел улесняване на трансграничното сътрудничество при ефективното прилагане на трудовото право, включително съвместни и съгласувани инспекции, и обмена на информация между държавите членки по въпроси, свързани с трудовата мобилност, с цел да се подпомогнат справедливи и добре функциониращи пазари на труда и социални системи, да се защитят работниците и да се гарантира лоялна конкуренция на единния пазар;
- Й. като има предвид, че държавите членки следва да предоставят подкрепа, информация и консултации на работниците и работодателите; като има предвид, че нито ЕОТ, нито заинтересованите синдикални организации разполагат с достатъчно ресурси, за да бъдат информационно бюро за физически лица;
- К. като има предвид, че въз основа на своя учредителен регламент ЕОТ трябва да допринася за осигуряването на справедлива трудова мобилност в целия Съюз и да

подпомага държавите членки и Комисията при координацията на системите за социална сигурност в рамките на Съюза; като има предвид, че ЕОТ изпълнява редица задачи във връзка с това, в т.ч. улесняване на достъпа до информация за физическите лица, работодателите и социалните партньори относно трудовата мобилност, подпомагане на държавите членки при насърчаването на трансграничното намиране на съответствия между търсените и предлаганите работни места и координиране на европейските служби по заетостта (EURES), улесняване на сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки, координиране и подпомагане на съгласувани и съвместни инспекции, извършване на анализи и оценки на риска по въпроси, свързани с трансграничната трудова мобилност, подпомагане на държавите членки при изграждането на капацитет в областта на трудовата мобилност, противодействие на недекларирания труд и посредничество при спорове между държавите членки относно прилагането на относимото право на ЕС;

- Л. като има предвид, че ЕОТ все още не е достигнал пълния си оперативен потенциал; като има предвид, че дейностите и въздействието на ЕОТ са ограничени поради доброволния характер на сътрудничеството и участието на държавите членки и поради ограничените му правомощия да изисква данни от засегнатите работници и дружества и да ги обработва; като има предвид, че правната рамка на ЕОТ не му позволява да провежда разследвания по собствена инициатива и да разглежда въпроси, свързани с трудовата миграция от трети държави;
- М. като има предвид, че правилата и практиките за извършване на инспекции по труда се различават много в държавите членки, както се различава и сътрудничеството между националните органи и ЕОТ;
- Н. като има предвид, че на Европейския банков орган беше даден мандат да провежда разследвания по собствена инициатива; като има предвид, че някои европейски агенции, като например Европол, имат достъп до базата данни на Информационната система за вътрешния пазар и имат право да обработват лични данни; като има предвид, че ЕОТ не разполага с подобни права;
- О. като има предвид, че не е необходимо социалните партньори първо да изчерпат възможностите за прилагане на национално равнище, тъй като те могат по всяко време да представят трансгранични случаи на вниманието на ЕОТ с оглед на иницирирането на трансгранични инспекции; като има предвид, че навременното, систематично и структурно участие на социалните партньори от ЕС и на секторните и националните социални партньори е абсолютно необходимо за подобряване на ефективността на ЕОТ;
- П. като има предвид, че европейската платформа за противодействие на недекларирания труд е интегрирана в ЕОТ; като има предвид, че недекларираният труд продължава да бъде остър проблем в ЕС; като има предвид, че някои сектори, като хотелиерството, строителството, туризма, грижите и услугите, свързани с домакинството, са засегнати в по-голяма степен от други;
- Р. като има предвид, че проучванията и анализите на ЕОТ често се възлагат на външни изпълнители, което възпрепятства органа да изгради собствен експертен опит и би могло да постави под въпрос неговата независимост;

- С. като има предвид, че една от целите на създаването на ЕОТ беше да се обърне внимание на недостатъчния обмен на информация между националните органи, отговарящи за различните аспекти на трудовата мобилност и координацията на системите за социална сигурност, за да се гарантира, че всички налични средства се използват възможно най-ефективно в области, в които ЕОТ може да осигури добавена стойност;
- Т. като има предвид, че несъответствията между търсените и предлаганите умения и недостигът на работна ръка в ЕС се увеличават; като има предвид, че EURES може да играе централна роля за насърчаване на трудовата мобилност и трансграничното намиране на съответствия между търсените и предлаганите работни места; като има предвид, че ЕОТ не разполага с капацитет да предоставя услуги в помощ на отделни търсещи работа лица и предприятия; като има предвид, че не е достигнат пълният потенциал на EURES; като има предвид, че използването на EURES следва да бъде насърчавано в по-голяма степен от националните органи, агенциите по заетостта и социалните партньори;
- У. като има предвид, че до 1 август 2024 г., а след това – на всеки пет години, Комисията трябва да извършва оценка на резултатите от работата на ЕОТ по отношение на неговите цели, мандат и задачи в съответствие с член 40 от Регламент (ЕС) 2019/1149; като има предвид, че оценката на Комисията следва по-специално да отчете информацията от ЕОТ и други съответни заинтересовани страни и следва да оцени дали е необходимо да се изменят неговият мандат и обхватът на неговите дейности, включително разширяване на обхвата му, за да се обхванат специфични секторни потребности; като има предвид, че оценката следва също така да проучи допълнителни полезни взаимодействия и възможности за привеждане в съответствие с други агенции в областта на заетостта, социалната политика и основните права и следва да установи къде дейностите на ЕОТ биха могли да донесат по-голяма добавена стойност за националните органи;
- Ф. като има предвид, че оценката следва да проучи допълнително възможности за редовно сътрудничество и обмен с Европол и Евроюст в случаи на престъпления, по-специално когато става въпрос за организирана престъпност, например в строителния сектор, а когато става въпрос за европейски субсидии – и с Европейската прокуратура;
- Х. като има предвид, че в своята резолюция от 11 май 2023 г. относно пътна карта за социална Европа – две години след Социалната среща на високо равнище в Порто Парламентът подчерта, че е важно ЕОТ да бъде добре функциониращ и ефективен; като има предвид, че Парламентът вече призова Комисията да се възползва от възможността, предоставена от предстоящата оценка, за да представи законодателно предложение за преразглеждане на обхвата на регламента за създаването на ЕОТ и да създаде условия ЕОТ да реализира пълния си потенциал, що се отнася до правомощията на ЕОТ за проучване и разследване;
1. призовава Комисията, въз основа на поуките, извлечени от 2019 г. насам, и на текущата ѝ оценка на мандата и оперативния капацитет на ЕОТ, да представи предложение за целенасочено преразглеждане на регламента за създаване на ЕОТ с оглед на укрепването на неговия мандат и добавена стойност за националните органи, за да му се даде възможност да изпълни изцяло мисията си да гарантира

справедлива трудова мобилност;

2. призовава за значително укрепване на мандата на ЕОТ, за да се гарантира неговата добавена стойност за националните правоприлагащи органи, като му се даде възможност да разследва предполагаеми нарушения или неприлагане на правото на ЕС и да инициира и провежда разследвания и инспекции на трансгранични случаи по своя собствена инициатива, след като уведоми съответните национални компетентни органи, по-специално в случаи, свързани с нарушения на правото на ЕС, или когато компетентните национални органи не са предприели последващи действия във връзка с предполагаеми нарушения или неприлагане на правото на ЕС; подчертава необходимостта да бъдат уведомявани националните компетентни органи, а социалните партньори да бъдат държани в течение за всякакви проучвания и разследвания на ЕОТ в тяхната юрисдикция, и да се гарантира, че националните компетентни органи незабавно предоставят на ЕОТ всяка информация, която той счита за необходима за своите разследвания, в съответствие с националните закони и практики;
3. припомня, че в някои държави членки инспекциите по труда се извършват от социалните партньори; подчертава колко е важно да се гарантира, че ЕОТ и националните компетентни органи си сътрудничат ефективно със социалните партньори, като същевременно зачитат тяхната автономия, права и прерогативи в съответствие с националните колективни трудови правоотношения;
4. припомня, че обхватът на действие на ЕОТ е ограничен до актовете на Съюза, посочени в регламента за създаването му; отбелязва обаче, че органът често е изправен пред проблеми, свързани с условията на труд на граждани на трети държави, за които се отнася относимото трудово законодателство; поради това призовава за разширяване на обхвата на мандата на ЕОТ, така че да обхване трудовата мобилност за граждани на трети държави, със специален акцент върху прекратяването на фиктивното командироване и фиктивната самостоятелна заетост; подчертава необходимостта от по-добра подкрепа за държавите членки при прилагането на относимото право на ЕС и от изрично включване в неговия мандат на специфично за секторите законодателство, свързано с трудовото право в контекста на трудовата мобилност, например в транспортния сектор, строителния сектор и сектора на селското стопанство, както и за работа чрез агенции за временна заетост;
5. подчертава необходимостта да се гарантират подходящи последващи действия във връзка със съгласуваните и съвместните инспекции, подкрепяни или улеснявани от ЕОТ; призовава за ефективни процедури, за да се гарантира, че нарушенията на националното право и на правото на ЕС, открити в областта на трудовата мобилност, се разглеждат по подходящ начин чрез административни или правни процедури в държавите членки; подчертава, че ЕОТ следва да бъде оправомощен да започва административни и съдебни производства в случаи на предполагаеми нарушения; подчертава, че в рамките на своя мандат ЕОТ следва да подкрепя възстановяването на неизплатени заплати и социалноосигурителни вноски в трансгранични случаи, например чрез предоставяне на наличната информация и доказателства;
6. подчертава, че ЕОТ следва да разглежда задълбочено случаите, доведени до неговото внимание от организациите на социалните партньори, чрез започване на

- съвместни и съгласувани инспекции със съответните национални органи или чрез самостоятелно провеждане на инспекции; подчертава, че социалните партньори следва да могат да поискат проучване или инспекция от ЕОТ; подчертава, че социалните партньори следва да получават последваща информация относно производството и, в случай че ЕОТ отхвърли искане, изчерпателна обосновка;
7. подчертава, че е необходимо ефективно правоприлагане, в т.ч. възпиращи финансови санкции, за да се прекратят неспазването на трудовото законодателство, заобикалянето на осигурителни плащания и данъчните измами при трансгранични дейности; поради това настоятелно призовава ЕОТ да даде приоритет, в рамките на своя мандат, на трансграничното правоприлагане и контрол и да си сътрудничи с други имащи отношение агенции на ЕС; подчертава, че ЕОТ следва да води регистър на случаите, в които са били нарушени правото на ЕС и националното право в областта на трудовата мобилност, в съответствие с приложимите правила на ЕС за защита на данните;
 8. припомня, че в предложението на Комисията за регламент за създаване на Европейски орган по труда (член 10, параграф 7) се предвижда задължение за ЕОТ да докладва на Комисията и на органите в съответната държава членка за предполагаеми нередности „при прилагането на правото на Съюза, включително извън обхвата на неговите компетенции“, ако в хода на някоя от своите дейности узнае за такива предполагаеми нередности; изразява съжаление, че тази разпоредба не беше включена в приетия текст на учредителния регламент; подчертава, че при преразглеждането на регламента за създаването на ЕОТ следва да бъде включена подобна разпоредба;
 9. призовава за навременно, систематично и структурно участие на социалните партньори от ЕС и секторните и националните социални партньори в разработването и изпълнението на дейностите на ЕОТ, за да се подобри ефективността му; призовава националните компетентни органи да си сътрудничат по-тясно със своите национални социални партньори, тъй като те са експерти в областта на трудовото право;
 10. призовава държавите членки да признаят добавената стойност на ЕОТ, да засилят сътрудничеството между компетентните си органи и ЕОТ и да предоставят достатъчно ресурси на национално равнище, за да гарантират, че компетентните органи разполагат със средствата, капацитета и структурите, за да сътрудничат и действат ефективно; припомня ключовата роля на националните служители за връзка за улесняване на сътрудничеството между държавите членки и ЕОТ, като действат като национални звена за контакт, и за улесняване на обмена на информация между ЕОТ и държавите членки; набляга на това, че националните експерти, командировани от държавите членки, включително националните служители за връзка, следва да помагат за изпълнението на задачите на ЕОТ и не следва да работят под ръководството или надзора на своята държава членка; подчертава необходимостта от предоставяне на социалните партньори на равнището на ЕС възможност да определят по един служител за връзка;
 11. отбелязва, че несигурните условия на труд и живот преобладават сред гражданите на трети държави, които например зависят от жилища, предоставяни от техния работодател; подчертава, че ЕОТ следва да бъде оправомощен да разглежда положението на гражданите на трети държави въз основа на приложимото

трудова законодателство на ЕС и че в това отношение е необходимо тясно сътрудничество с държавите членки, социалните партньори и организациите на гражданското общество; посочва, че държавите членки биха могли да се възползват от способността на ЕОТ да предоставя информация за условията на труд на мобилните работници от трети държави; подчертава, че ЕОТ следва да може да събира и да има достъп до данни, свързани с положението на мобилните работници, включително гражданите на трети държави, в съответствие с приложимите правила на ЕС за защита на данните, и да подпомага държавите членки да прилагат по-добре съществуващото законодателство за гражданите на трети държави, работещи на единния пазар; отбелязва, че ЕОТ би могъл също така да играе роля за улесняване на сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки относно подобряването на достъпа на граждани на трети държави до компетентните органи за трудовата мобилност и условията на труд;

12. изразява съжаление, че Комисията не е предприела последващи действия във връзка с резолюцията на Парламента от 25 ноември 2021 г. относно въвеждането на Европейски паспорт за социална сигурност с цел подобряване на цифровото правоприлагане на социалноосигурителните права и справедлива мобилност¹, нито във връзка с многократния му призив за законодателно предложение относно създаването на европейски социалноосигурителен номер; поради това отново призовава Комисията да представи незабавно такова предложение, за да се улеснят дейностите по правоприлагане от страна на ЕОТ и националните органи, да се даде възможност за координация на социалната сигурност и да се гарантира справедлива трудова мобилност;
13. изтъква, че свързаните с трудовата мобилност експлоататорски и измамни практики и корпоративни практики с цел злоупотреба от страна на международни участници невинаги са лесни за установяване и справяне на национално равнище; поради това е убеден, че ЕОТ би могъл да осигури добавена стойност чрез оперативни анализи на равнището на ЕС с оглед на по-доброто установяване и разкриване на рисковите сектори и нелоялните практики на участващите субекти и за обмен на най-добри практики относно начините за справяне с такива случаи; изразява съжаление, че настоящият регламент за ЕОТ не предоставя достатъчно правно основание за извършване на анализи на операционния риск, нито процедури за последващи действия; припомня, че всяко неспазване или нарушение на правото на ЕС в областта на трудовата мобилност следва да води до разследвания и, когато е целесъобразно, до възпиращи санкции;
14. призовава за ясна разпоредба, позволяваща на ЕОТ да обработва данни, свързани с разследвания и оперативни анализи, в съответствие с приложимите правила на ЕС за защита на данните; призовава на ЕОТ да бъде предоставен достъп до Информационната система за вътрешния пазар и други относими бази данни, при условие че е гарантирана поверителността на данните и че се зачитат основните права на всички субекти на данни; подчертава, че за да изпълнява задачите си своевременно и ефективно, ЕОТ се нуждае също така от достъп до всички национални данни, които са от значение за неговата работа, включително констатации от инспекции и данни относно дейности по правоприлагане от страна на държавите членки;

¹ ОВ С 224, 8.6.2022 г., стр. 81.

15. подчертава важната роля, която EURES може да играе за справяне с недостига на работна ръка и несъответствията между търсените и предлаганите умения¹ в целия ЕС, както и за предоставянето на обща информация относно националните пазари на труда и системите за социална сигурност и информация в реално време за наличните работни места; подчертава значението на един по-лесен за ползване портал EURES за мобилните лица, търсещи работа, и за потенциалните работодатели;
16. призовава за по-добра координация и сътрудничество между държавите членки, социалните партньори и ЕОТ при предоставянето на информация на работниците и работодателите относно трудовата мобилност и правата на работниците;
17. подчертава необходимостта от ефективно сътрудничество между агенциите на ЕС с цел създаване на полезни взаимодействия;
18. призовава за засилено сътрудничество при обмена на информация с Европол и Евроюст в случаи на престъпления, по-специално когато става въпрос за организирана престъпност, например в строителния сектор, а когато става въпрос за европейски субсидии – и с Европейската прокуратура;
19. подчертава, че ЕОТ се нуждае от достатъчно ресурси, включително собствен персонал, за да изпълнява задачите си, и особено инспекции на място с цел откриване на нарушения на трудовото право; отбелязва, че високият дял на командированите национални експерти (КНЕ) в ЕОТ е значителна пречка пред неговите операции в средносрочен и дългосрочен план; припомня, че КНЕ имат само временни назначения, което може да допринесе за институционална непоследователност, да застраши оперативната приемственост и да доведе до трудности при изпълнението на основните задачи на ЕОТ; поради това призовава за преобразуване на достатъчен брой длъжности за КНЕ в постоянни длъжности;
20. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

¹ EURES, [Доклад относно недостига и излишъка на работна ръка за 2022 г.](#), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2023 г.